

Vraclavsko – Sedlecký zpravodaj

21. květen 2006
Dechový orchestr
ZUŠ
Jevíčko

1. pololetí roku 2006

Obsah: Kulturní komise
Slovo starosty obce
O vyhláškách obce Vraclav
Sbírka na opravu kostela Nanebevzetí Panny Marie
Hospodaření obce
Myslivecké sdružení Vrchy
Základní škola, Mateřská škola
Činnost Spolku proti nuditosti
TJ SOKOL Vraclav
TTC Sedlec - oddíl stolního tenisu
Z historie vraclavských zvonů
Vyprávění o Slunci

Kulturní komise

Vážení spoluobčané,

za kulturní komisi Vám přeji pěkné, klidné, ale hlavně zajímavé čtení. Dnes poprvé máme rozsah 16 stran, což svědčí o tom, že je o čem psát.

Chtěl bych Vám také i tímto připomenout, že do 31. 10. máte možnost zasílat své fotografie do soutěže o nejkrásnější snímek, který pořídíte v roce 2006. Vyhodnocení proběhne na promítání „Vraclav v roce 2006“ v průběhu měsíce listopadu. Určitě se neostýchejte a foto zasílejte na l.klement@vraclav.cz nebo skola@vraclav.cz či předejte mně osobně.

Libor Klement

Slovo starosty obce

Chtěl bych navázat na příspěvek v minulém zpravodaji, v němž jsem zmínil vybrané akce a činnosti, a informovat Vás o jejich vývoji.

Oblast investic:

Nejaktuálnější je Modernizace a dostavba školského areálu, která má 3 etapy - 1. nový stravovací provoz - školní kuchyně s jídelnou, 2. nová tělocvična a 3. rekonstrukce stávající základní školy. V současné době je připravována projektová dokumentace pro stavební povolení a výběrové řízení dodavatele stavby 1. etapy. Musím vyzdvihnout i zájem ministerstva místního rozvoje o problémy naší vesnice - ministr Radko Martinek přijal pozvání a osobně navštívil Vraclav. Zajímal se zejména o provoz školy a jejího stravovacího provozu. Pochvalně se vyjádřil o prostředí školy a jejím vedení. Naopak se zhrozil podmínkami, ve kterých je připravováno 80 porcí pokrmů pro základní a mateřskou školu. Přislíbil spolupráci při získání finančních prostředků na stavbu nového stravovacího zařízení, které má stát na místě stávající farní stodoly mezi budovou ZŠ a MŠ.

Rekonstrukce vedení NN Sedlec. Jejím cílem je kompletní náhrada venkovního vedení NN společnosti ČEZ, vč. střešníků a sloupů - veřejného osvětlení a místního rozhlasu za nové kabelové rozvody v lokalitě V dolích. Spolu s touto rekonstrukcí proběhne kompletní oprava místní komunikace, vč. doprovodných zelených pásů. Akce bude zahájena v polovině srpna. Do té doby mají občané v této části Sedlece za úkol vyklidit ulici v celé její šíři. Po dokončení akce již nebudou pronajaté pozemky podél vozovky sloužit občanům k ukládání materiálu a budou zrušeny nájemní smlouvy.

Kanalizace Vraclav - Sedlec. Obec nemá v dohledné době šanci získat prostředky na realizaci původního záměru vybudování tlakové kanalizace s odvedením odpadních vod na čistírnu do Vysokého Mýta. Proto jsme byli nuceni přistoupit k dílčímu řešení čištění a odvádění odpadních vod v nejproblémovější části Vraclavi - Na drážkách, kde je kanalizační stoka vyústěna do silničního příkopu za hřištěm. Akce má název Kanalizace a ČOV Kamenec a spočívá v postavení čistírny odpadních vod na konci stoky a odvedení přečištěné vody do vodoteče v roklí při cestě na Vinary. V současné době je zpracována projektová dokumentace a požádáno o dotaci z Ministerstva zemědělství. Začátek realizace akce přichází v úvahu již na konci roku 2006.

K realizaci se připravuje i rekonstrukce návsi na Vraclavi, která má pracovní název Revitalizace centra obce a vybudování zázemí pro turistický ruch. Měla by vyřešit parkování, komunikace, zeleň a bude i klíčem k dobudování veřejného osvětlení obce. Nyní se připravuje dokumentace pro stavební

povolení. Obdobnou akci připravujeme na Sedleci.

STL plynovod Sedlec. Po dokončení plynofikace, vč. přípojek k rodinným domům v roce 2003, zůstává vážným problémem realizace 60 odběrů plynu v domácnostech, ke kterým se sedlečtí zavázali. V současnosti je jich 28. Na základě závazného zájmu občanů byla vlastně plynofikace realizována. Při ní došlo ke konečné devastaci místních komunikací. Není se co divit, že stát požaduje vrácení dotace, když akce nesplnila účel. Bylo odsunuto její závěrečné vyhodnocení, aby byla občanům dána možnost ke splnění svého závazku. Připomínám, že je nejvyšší čas. V podstatě se nabízí i takové hodnocení, že obec zbytečně zrealizovala jednu akci (plynofikace Sedlece), a ta si vynutila druhou, ke které nemuselo vůbec dojít (rekonstrukce komunikace), alespoň ne v takovém rozsahu! Dvojí zbytečná investice?

V září letošního roku provedou Lesy ČR vyčištění a opravu žulového hrazení Mikulášského potoka. Do čištění je zahrnuta i nádrž pod Veselými a první kaskáda nad ní. Na některé úseky se nelze dostat jiným způsobem, než přes soukromé pozemky, Proto žádám touto cestou všechny z vás, kteří budete osloveni, o umožnění přístupu k opravovanému toku.

Na letošní rok je naplánováno několik drobných akcí:

- zábradlí u rybníka a u máchadla ve Svatém Mikuláši,
- rekonstrukce a estetizace výtoku vody do kašny před barokním areálem,
- oprava pomníku padlých v parčíku na návsi (za pomoci dotace z POV),
- oprava a doplnění vybavení dětského hřiště (za pomoci dotace z EU).

Životní prostředí

Obec byla nucena v důsledku úbytku uživatelů palouků řešit jejich využití. Proto pořídila stádo ovcí. Přes počáteční obtíže se dostavily první hospodářské úspěchy, stádo čítá 7 bahnic, 1 plemenného berana a 7 jehňat. Hodláme v tom pokračovat. Máme potíže se zimním ustájením stáda, ale věřím, že najdeme vyhovující prostor s možností uložení sena. Jehňata jsou květnová a na podzim budou k prodeji.

Krátce se chci zmínit o komunálních odpadech. Stále se ještě setkávám s případy, kdy je do popelnic naprosto bezdůvodně odkládán netříděný odpad. Každá domácnost dostala do schránky vyhlášky obce o odpadech, které jasně stanoví, jak třídit a kam co ukládat. Neodpustím si jednu pravdu, že kdo třídí, šetří svoji peněženku. Dále chci připomenout, že popelnice k vyprázdnění mají stát na komunikacích po dobu nezbytně nutnou. Někde je vídám nastálo trčet u silnice. Trvalé umístění na veřejných prostranstvích je nepřípustné.

Chválím všechny občany, kteří postupně upravují okolí svých domů. Při rozsáhlejších okrašlovacích pracích doporučuji zjistit na obecním úřadě, zda se v dané lokalitě nechystají nějaké zemní práce.

Společenský život

V poslední době jsem měl možnost účastnit se přednášky a besedy o Číně s poslancem sněmovny Parlamentu ČR ing. Miloslavem Souškem. Dokázal zaujmout publikum natolik, že se nikomu ani po třech hodinách velmi barvitě a sugestivně popisovaného života a prostředí, ve kterém sám téměř 8 let nepřetržitě žil, nechtělo odejít.

Samospráva obce

Jak si jistě každý z vás všiml, pracuje na obci od září minulého roku nová účetní. Musím říci, že nám všem dokázala, že své práci rozumí a že ji dělá dobře. Důkazem toho je audit hospodaření obce za rok 2005 - jehož výsledek je - BEZ ZÁVAD.

K základním pravidlům veřejné správy patří transparentnost činnosti obce. Mnoho se o ní kromě veřejných zasedání zastupitelstva a obecního úřadu dozvíte na dobře pojeté a přehledně zpracované internetové stránce www.obecvraclav.cz. Vždy velmi vítáme, když nám je včas sdělena

jakákoliv připravovaná akce na Vraclavi nebo na Sedleci, aby se informace o ní dostala s dostatečným předstihem i ke čtenářům internetové stránky obce.

Blíží se konec volebního období stávajícího zastupitelstva obce. Termín dalších komunálních voleb je konec října 2006.

Co říci na závěr. Jedni odcházejí a druzí přicházejí,
zeměkoule se točí dál, s námi i bez nás.
Ale co po nás zůstane je věcí vás všech.

Přeji vám všem příjemné strávenou dovolenou a prázdniny.

Mám i jednu prosbu. Kdo máte doma pohlednice, pohledy nebo fotografie Vraclavi a Sedlece a okolí z jakékoliv doby, prosím o jejich zapůjčení nebo věnování obecnímu úřadu. Děkuji.

O. Koblížek - t.č. starosta obce

O vyhláškách obce Vraclav (Věra Dvořáková)

V průběhu tohoto roku vešly v platnost některé vyhlášky obce, které si zasluhují Vaši pozornost. Nebudeme na tomto místě přetiskovat celý text těchto dokumentů (ostatně je to vcelku nezáživné čtení), avšak stručný výtah Vám může poskytnout celou řadu užitečných informací.

1. V lednu nabyla účinnosti **změna Řádu veřejného pohřebiště**, rozuměj našeho hřbitova, kterým se stanovuje, že „pohřebiště je zpřístupněno veřejnosti celoročně nepřetržitě“. Ruší se tím tedy jakákoliv otvírací či zavírací doba.
2. V březnu nabyl platnosti **nový Požární řád obce**. Kromě přehledu zdrojů požární vody a popisu zabezpečení požární ochrany v obci, se zde stanoví, že v případě pálení klestů v lesích je třeba tuto činnost ohlásit na tel. 465 555 111 (tj. územní odbor HZS), dále na obecním úřadě tel. 465 482 127, případně veliteli JSDHO p. Horáčkovi tel. 737 784 125.

Dále jsou v tomto předpise stanoveny **ohlašovny požárů**:

- 1) obecní úřad Vraclav, č.p. 66, tel.: 465 482 127 (005),
- 2) budova požární zbrojnice Vraclav - Sedlec,
- 3) v domě pana Miroslava Zemana, Sedlec č.p. 39, tel.: 465 482 160.

Objekty 1) a 2) jsou vybaveny tlačítky pro spuštění a vypínání sirény. Ohlášení požáru se provede spuštěním sirény ve tvaru 25 vteřin zapnuto - 10 vteřin vypnuto - 25 vteřin zapnuto. Telefonní čísla pro ohlášení požáru nebo jiné mimořádné události (např. živelné pohromy) jsou notoricky známé linky 150 nebo novější 112.

3. Na konci května nabyla platnosti **Vyhláška o ochraně ovzduší a spalování tuhých paliv na území obce Vraclav**. Vzhledem k tomu, že v celé obci je zaveden plyn, bude v budoucnu upřednostňováno jednoznačně využívání zdrojů tepla, které jsou šetrné k životnímu prostředí, tzn.: plyn, elektřina a obnovitelné zdroje energie. V žádném případě nelze v domácích kotlích a lokálních topidlech spalovat odpadky. **Je zakázáno bez výjimky plošné vypalování trávy**. Pálení suchého shrabaného listí a trávy, větví a zbytků po kácení či prořezu je povoleno po předchozím ohlášení na obecním úřadě (tel.: 465 482 127). Otevřená ohniště větších rozměrů smějí být zapalována pouze mimo zastavěné území obce a to ve vzdálenosti min. 100 metrů od poslední obytné či hospodářské budovy. Pálení tradičních ohňů (čarodějnice, svatojánské ohně) je povoleno za předpokladu, že bude použit ke spalování nezávadný materiál. Za tuto skutečnost ručí organizátor.

4. Poslední závažnou vyhláškou s neoddiskutovatelně praktickým dopadem na běžný život je **novela vyhlášky o systému odstraňování odpadů** (zkr. název). V příloze této novely je uvedeno na která místa lze jednotlivý tříděný odpad odkládat.

- 1) Sklo: kontejner před prodejnou Konzumu na Vraclavi,
kontejner před č.p. 54 (Bečičkovi),
kontejner před hasičskou zbrojnicí ne Sedleci.
- 2) Kovy: před skladem tříděného odpadu (Haškova stodola na Vraclavi)
každou sobotu od 9.00 do 11.30 hodin,
na Sedleci navíc jednou ročně svozem od domu (zabezpečují hasiči Sedlec
po předchozím ohlášení).
- 3) Ostatní tříděný odpad (papír, hadry) a nebezpečný odpad, včetně pneumatik
nebo velkoobjemový odpad : lze uložit každou sobotu od 9.00 do 11.30 hodin do
skladu pro tříděný odpad (Haškova stodola na Vraclavi).
- 4) Směsný komunální odpad uložený do popelnic se sváží celoročně 1 x za 2 týdny -
vždy ve čtvrtek. Přesný harmonogram svou si můžete vyzvednout na obecním
úřadě nebo jej naleznete na e-stránkách obce: www.obecvraclav.cz.
- 5) Svoz plastů: plasty shromážděné do igelitových pytlů (pytle je možno zakoupit
na obecním úřadě nebo běžně v papírnictví) probíhá poslední čtvrtek v každém
měsíci.
- 6) Uložení stavebního odpadu bude určováno individuálně podle jeho složení a
množství zástupcem obce.

Pevně věřím, že se mi podařilo uvedené nové předpisy, které jsou často sestaveny v nepraktickém úřednickém slohu, přeložit do češtiny. Zmiňujeme-li v této chvíli nové předpisy, dovolím si na závěr připomenout všem účastníkům silničního provozu - tedy nejen řidičům - že 1. 7. 2006 vstupuje v platnost zákon o provozu na pozemních komunikacích (dříve pravidla silničního provozu). Opět si dovolím připomenout stránky naší obce www.obecvraclav.cz, kde naleznete odkaz přímo na stránky, které vcelku srozumitelnou formou informují o změnách, se kterými se budeme muset vyrovnat.

Hezké léto bez konfliktu s předpisy

Sbírka na opravu kostela Nanebevzetí Panny Marie (Věra Dvořáková)

Vážení a milí čtenáři,

při přípravě tohoto vydání zpravodaje mi připadl úkol nad jiné milý: totiž informovat veřejnost o **úspěšném** průběhu sbírky na opravu kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Vraclavi. Počátkem května jste obdrželi výzvu k podpoře této finančně nákladné akce a bezprostředně po té začali jednotlivci i organizace přispívat do připravených pokladniček, na sběrací archy i přímo na účet výhradě k tomu účelu zřízený. Nyní zde předkládám přehlednou rekapitulaci průběhu sbírky a shromažďování prostředků na opravu našeho farního kostela:

📅 rok 2005	Příprava sbírky, založení účtu, zahájení projektové činnosti.
📅 3. ledna 2006	Usnesení Zastupitelstva obce Vraclav o příspěvku na opravu střechy farního kostela.
📅 21. ledna 2006	Oznámení Krajskému úřadu Pardubického kraje o veřejné sbírce.
📅 17. března 2006	Osvědčení Krajského úřadu PaKr o přijetí oznámení.
📅 23. března 2006	Rozhodnutí Krajského úřadu PaKr o příspěvku na opravu střechy farního kostela ve Vraclavi.

❖ Výnos pokladniček ke dni 23. 6. 2006	36.810,- Kč
❖ Výnos sběracích listin ke dni 23. 6. 2006	5.600,- Kč
❖ Výnos vkladů na účet ke dni 23. 6. 2006	203.000,- Kč
❖ Výnos ostatních příspěvků ke dni 23. 6. 2006	22.830,- Kč
⊗ Vlastní sbírka ke dni 23. 6. 2006 vynesla celkem	268.240,- Kč
⊗ Vlastní vklad farnosti Vraclav	100.000,- Kč
⊗ Dotace státu	500.000,- Kč
⊗ Obec Vraclav (Usnesení zastupitelstva 3. 1. 06)	300.000,- Kč
⊗ Příspěvek Pardubického kraje	200.000,- Kč

Celkem tedy k 23. 6. 2006 je pro opravu kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Vraclavi nashromážděno úctyhodných **1.368.240,- Kč**

K největším donátorům, kromě výše uvedených institucí, patří podnikatelé paní Jiřina Duchoslavová a JUDr. Podzimek. Děkujeme jim za velkorysou podporu. Dík také patří všem drobným přispěvatelům, kteří podle své možnosti sbírku podpořili. Veliké poděkování patří i Základní škole Vraclav, jejíž žáci přispěli částí výtěžku ze „svého“ Staročeského jarmarku a rovněž Kulturní komisi rady obce Vraclav, která uspořádala přednášku na téma Život v Číně (přednášel pan poslanec Miloslav Soušek) a výtěžek z dobrovolného vstupného také věnovala na konto sbírky. Státní dotaci jsme obdrželi díky osobní intervenci pana poslance Pavla Severy.

V neposlední řadě chci poděkovat a vyjádřit svůj obdiv všem, kdo se osobně podíleli a nadále podílejí na sbírání financí. Není zajisté vždy jednoduché zaklepat u dveří se žádostí o peníze. Této nelehké úlohy se však několik párů našich spoluobčanů zhostilo se ctí a i díky nim sbírkové konto takto utěšeně narostlo.

Uvedené výsledky jsou však pouze „průběžné“, neboť sbírka pokračuje. Všechny pokladničky nejsou rozpečeteny, účet není uzavřen. Nadále mohou ochotní dárci podporovat dílo svými příspěvky do pokladniček umístěných v obou obchodech KONZUM (na Vraclavi i na Sedleci naleznete po jedné pokladničky), do pokladničky na obecním úřadě Vraclav, do pokladničky umístěné přímo v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Vraclavi nebo na účet vedený u ČSOB, a.s. Poštovní spořitelny Vraclav č. **193546551/0300**. Připomínám jen na okraj, že celkový rozpočet akce je 1.750.000,- Kč. Od cíle nás tedy dělí necelých 400.000,- Kč.

V závěru dopisu, kterým jsem Vás oslovovala letos na jaře jsem vyjádřila naději, že se celý projekt setká se všeobecnou štědrá podporou. Jsem mile překvapena tím, že tato podpora je tak velkorysá, ochotná a účinná. Děkuji Vám, že jste svou náklonnost k tomuto místu, k této obci, vyjádřili tak sympatickým způsobem.

Hospodaření obce (Mgr. Zemková Ľubica)

Vážení spoluobčané,

Dovolte mi, abychom Vás krátce poinformovala o výsledku hospodaření naší obce v roce 2005. Příjmy, které uvádím jsou příjmy z hospodaření na majetku obce a výdaje jsou výdaji, které jsou nutné k vynaložení, abychom mohli na tomto majetku hospodařit a dospívat tak k příjmům, anebo případně ke ztrátám.

Daňové příjmy	
Pronájem zem.půdy	9 451,00 Kč
Těžba-les	539 804,50 Kč
Příjmy související s kanalizací	76 381,00 Kč
Pronájem KD	49 140,00 Kč
Pronájem bytů	68 619,00 Kč
Pronájem nebytových prostor	41 111,20 Kč
Pronájem hrob. místa	2 037,50 Kč
Příjmy z pronájmu pozemků	1 644,00 Kč
Příjmy z prodeje pozemků	120 822,00 Kč
Příjmy z dividend	17 850,00 Kč
Celkem	926 860,20 Kč

Daňové výdaje	
Výdaje na lesní hospodářství	570 495,00 Kč
Kanalizace + materiál,opravy,údržba	19 059,50 Kč
Drobný materiál – KD	2 904,50 Kč
Náklady související s KD-opravy,udržování	15 907,50 Kč
Byty-opravy,údržba,služby	4 756,00 Kč
Hřbitov-opravy a udržování	15 133,00 Kč
Celkem	628 255,50 Kč

Základ ke zdanění za rok 2005 byl zisk ve výši 298 604,70 Kč.

Závazky obce Vraclav ke dni 31. 12. 2005 byly ve výši 0,-Kč

Pohledávky obce Vraclav ke dni 31. 12. 2005 si Vám dovoluji rozepsat podle jednotlivých kapitol.

TKO - odpady	32 278,00 Kč
Stočné	15 241,00 Kč
Poplatek ze psů	675,00 Kč
Pronájem pozemků	208,00 Kč
Poplatek za hrob	150,00 Kč
Pohledávky za nájemné	25.657,00 Kč
Pohledávky za ostatní odběratele	192 437,00 Kč
Pohledávky celkem	266 646,00 Kč

Myslivecké sdružení Vrchy (Petr Kubíček)

Vážení spoluobčané,

několik příspěvků v minulých číslech Zpravodaje od různých zájmových spolků mne přimělo, abych i já za myslivce sdružené v Mysliveckém sdružení Vrchy přispěl několika slovy, které se týkají mysliveckého hospodaření tohoto sdružení v honitbě Vraclav. Všichni jistě víte, že myslivci a hasiči patřili vždy a všude k neaktivnějším spolkům, zvláště na venkově. Myslivecké sdružení Vrchy má dlouholetou tradici, na kterou se snažíme navázat v novém složení, a to nově od roku 2003 poté, co jsme podepsali nájemní smlouvu s honebním společenstvem (je tvořeno vlastníky pozemku), jehož předsedou je pan František Jílek. Jako každý spolek, tedy zájmové sdružení občanů, se i my potýkáme s finančními problémy a také s tím, že členská základna stárne. V průměru je naším členům asi šedesát let, ale přesto v tomto zájmovém sdružení pracují s plným nasazením, protože mají zájem leccos zlepšit. Tím tedy, myslím, navazujeme úspěšně na tradici kulturních akcí a i jiných zájmových činností, které se vždy v rámci této zájmové činnosti konaly.

Naše sdružení má 22 členů a podle zákona o myslivosti, který jev současné době v platnosti, vykonává pět členů funkci myslivecké stráže. Chtěl bych Vás právě informovat o tom, že pouze myslivecká stráž může podle zákona o myslivosti ulovit toulavou kočku nebo psa. a to za podmínek,

kdy bez dozoru svého majitele, resp. osoby pověřené dozorem, loví nebo honí zvěř 200 metrů od trvale obydlené budovy, příp. oplocení této trvale obydlené budovy. V bližších podrobnostech odkazují právě na znění zákona o myslivosti, který byl uveřejněn ve Sbírce zákonů pod č. 449/2001 Sb.

V Mysliveckém sdružení Vrchy vykonávám funkci myslivecké stráže já právě přímo v katastru obce Vraclav a dalšími mysliveckými strážemi jsou pan Josef Klesal, který má na starosti Domoradice a dalšími mysliveckými strážemi jsou pan Miroslav Richter z Vysokého Mýta, pan Josef Zavřel a pan Jan Vyhlídal také z Vysokého Mýta. Myslivecká stráž je ustavena hlavně kvůli tomu, aby se podařilo mít zazvěřenou honitbu, a to zvěří zdravou, která nešíří nemoci a v takovém složení, aby co nejméně škodila především na polních plodinách či lesních porostech. Bohužel tuto práci, tedy mysliveckou péči o zvěř, nelze vykonávat pouze odtrženě od obyvatel, kteří v místě žijí a do honitby se pochopitelně dostávají. Chápu, že se každý chce projít naší krásnou přírodou a takováto procházka je samozřejmě mnohem hezčí s psím kamarádem. Lidé nechávají bohužel své psy svěřence pobíhat bez dozoru.

Srnc obecný

Řeklo by se, že to nic neznamená, protože pes se zase vrátí, ale ono to bohužel znamená. **Chci, by si lidé uvědomili, že zvláště na jaře a na počátku léta má zvěř mláďata, jejichž hlavním instinktem je zůstat na místě a přitisknout se k zemi. Pes jim může ublížit, aniž by se jejich vůdce o tom dozvěděl a může odehnat dospělé jedince od mláďat na takovou vzdálenost, že je potom nenajdou.** Navíc vyrušení zvěře, která je ještě po zimě slabá, může vést nejenom k onemocnění, ale především k úhynu. Při útěku ztrácí zvěř mnoho energie a může skutečně uhynout. To platí především pro zimní měsíce, kdy by hlavně běžkaři se měli zdržovat alespoň na cestách a neprojíždět zasněžené stráně v lese, protože vyrušení srnky a její úprk před vámi může mít za následek její smrt.

Pozor na dotyk s mláďaty. Dotknete se malého zajíčka nebo srněte a odsoudíte ho tím k smrti hladem. Zrovna tak pozor na pernatou zvěř, protože když slepice bažanta či koroptve vyletí z hnízda, může rozmačkat část snůšky. Nechci tímto svým článkem někoho děsit, ale myslím si, že všichni se rádi podívají na krásnou přírodu plnou takových zážitků, jako je setkání se srnkou či s jinou zvěří.

Chtěl bych, aby nás veřejnost, tedy nás - myslivce, nevnímala jenom jako lidi, které baví střílení a zvěř zabíjí. My se o zvěř také celoročně staráme a snažíme se, aby byla zdravá a snažíme se ji chránit. Snažíme se na brigádách vysazovat stromky, roznášíme na místa k tomu určená krmení, podáváme zvěři medikamenty a snažíme se, aby ničím

nestrádala. Dodržujeme myslivecké tradice, které jsou mimochodem velmi pěkné a byly i v minulosti inspirací pro hodně umělců, ať už malířů, sochařů či hudebníků. Až to poslední je pro nás právě zvěř usmrtit a i tady se snažíme postupovat vždy pouze podle zákona zbraní, která je pro ten určitý druh zvěře určená a s co nejvyšším ranivým účinkem, aby zvěř netrpěla. Střílejí se pouze tzv. odstřelové kusy, které nejsou zdravé nebo nepatří do populace zvěře, nebo zvěří škodí. Lov tedy přichází jako pomyslná tečka pouze jako součást všech mysliveckých činností.

Bohužel se nepíše o myslivcích, kteří v zimě, jako byla například letošní, s těžkými batohy na zádech šlapou ve sněhu někdy mnoho kilometrů k jednotlivým krmelcům. V letních měsících

myslivci prosedí hodiny, když hlídají zemědělcům pole před divočáky, v době sklizně vytlačují zvěř z polí, aby neskončila pod zemědělskými stroji. Na honu se myslivci sejdou proto, aby se především viděli, setkali s přáteli, pobavili se a promluví si mezi sebou. Přinést si z honu například bažanta, je až to poslední. Na takovéto myslivecké akce, jakým je například hon, spíše myslivce táhne zajímavé vyprávění jejich kolegů o zážitcích v přírodě a se zvěří a i když se někdy tyto historky od pravdy asi liší, jsou natolik hezké, že to je právě to, proč lidé tuto spolkovou činnost vykonávají.

V minulosti zastávaly funkce zdravotní policie velké šelmy, které však člověk vyhubil, aby nemusel mít strach se v přírodě pohybovat a tak zase jenom člověk teď musí vnést do přírody řád a snažit se o to, aby naše přírodní bohatství, které zvěř samozřejmě také představuje, předal zase dalším generacím minimálně v tom stavu, v jakém je dnes. Víím, že někteří obyvatelé Vraclavi myslivcům fandí a vědí, že to nejsou jenom hony a zvěřina, ale spousta práce, která se musí v lese odvést, ale někteří je pochopitelně rádi nemají. Ani tento článek tuto situaci nezmění. Jenom bych si přál, když se v přírodě potkáme, abychom se na sebe mohli usmát, pozdravit se a abychom o sobě věděli, že žádný z nás není v té přírodě proto, aby jí škodil.

Chci tímto článkem oslovit všechny obyvatele obce Vraclav, protože by nás myslivce moc potěšilo, když by se lidé chtěli účastnit našich mysliveckých akcí. Upozorňuji, že každých čtrnáct dnů vždy v neděli od 8.00 hodin ráno probíhají na střelnici u myslivecké chaty "U Topola" střelecké tréninky, kterých se může účastnit každý, kdo má zájem. Může se také přijít jenom podívat a občerstvit. Je také možné po dohodě s vedením Mysliveckého sdružení Vrchy si zapůjčit mysliveckou chatu na různé rodinné nebo jiné akce, protože zde můžete opéci i sele nebo oslavit narozeniny.

Přeji Vám všem hodně hezkých chvil v přírodě a také hodně zážitků, které Vás pohladí. Ať Vám pohoda v lese pomůže překonat pracovní vytížení a přinese hodně hezkého.

Základní škola (PhDr. Libor Klement)

Vážení a milý spoluobčané,

přestože nastává období, které je pro naše žáčky nejoblíbenější a nejradostnější – tedy období prázdnin, což ve svém důsledku znamená „zapomenout alespoň na chvíli na školu“, chtěl bych Vám sdělit několik informací, které se naší školy týkají a které by Vás mohly zajímat.

Začneme tedy těmi radostnými a optimistickými.

Návštěva ministra pro místní rozvoj, jeho prohlídka školy, ale především velmi pochvalné reakce z čehož následně vyplynulo i příznivé stanovisko k řešení našeho problému s výstavbou nové školní kuchyně a jídelny, nám dodalo optimismus i reálnou naději, že se budeme moci v brzké době

pochlubit novým zařízením. Zbývá jen doufat, že sled věcí bude pokračovat stejným směrem a stejným tempem.

13. 2. 2006

Tento rok jsme se poprvé **zúčastnili celostátní soutěže školních časopisů**. Vy, kterým se pravidelně dostává do ruky (výtisk vždy obdrží každý žák školy) nebo Vy, kteří jej přečtou ve vitrině školy, jistě vědí, že v něm naleznou nejenom detailnější informace o akcích školy, plánech, ale

zejména mnoho příspěvků našich žáků. Časopis vzniká zejména v rámci zájmového literárního kroužku ŠÁŠA – redakce a neskromně lze sdělit, že **VYHRÁL 1. MÍSTO**, přičemž porazil časopisy z mnoha velkých měst ČR. Je to další věc, na kterou můžeme být pyšní neboť i toto svědčí o skutečnosti, jak naše děti ve škole pracují a jak se jim jejich práce daří.

Žáky 5. ročníku v případě zájmu celý rok pečlivě připravujeme na jejich 1. životní velkou zkoušku - přijímací zkoušky do Gymnázia. Velkou pochvalu si zaslouží **Anežka Klasovitá**, která úspěšně složila přijímací zkoušky do Gymnázia ve Vysokém Mýtě. Nelze také nezmínit, že porazila naprosto všechny a v testech **obsadila 1. místo**. I další žák **Jakub Pelikán**, který se pro vstup do Gymnázia připravoval, se bez problémů na studia dostal, tento rok máme **100% úspěšnost**.

Pro příští školní rok připravujeme z gruntu opravit naše školní hřiště, které by mělo sloužit i v zimě jako kluziště. Moc se těšíme.

Od září také pokračujeme pro veřejnost v kurzu **ANGLICKÝ JAZYK - mírně pokročilí**. Nebojte se přihlásit (737 338 198), protože je určen právě pro Vás a rádi Vás přivítáme mezi sebou.

A abych nezapomněl, až půjdete od září kolem naší školy, všimněte si nových a doufám, že i krásných cedulí, které budou naše budovy zdobit.

Mateřská škola (Miroslava Vítová)

Ahoj,

zdraví Vás všichni z mateřské školičky Rybička. Od Vánoc uplynulo spoustu času a my toho mnoho prožili. Jak jinak bychom začali nový rok, než pohádkami v Šemberově divadle ve Vysokém Mýtě a v Chocni. Jaro jsme přivítali vynášením Moreny, s maminkami jsme společně tvořili jarní dekorace pod vedením paní Janků, navštívili jsme knihovnu, naučili jsme se malovat na hedvábí, pracovali s ker. hlinou, uspořádali jsme sbírku oblečení na charitu Římskokatolické církve, ve školce nás navštívil pan Petráš s kabaretem a také kouzelník a kytarista z Litomyšle. 20. dubna jsme si zasoutěžili na „Dni Země“ ve Vysokém Mýtě a pilně jsme nacvičovali taneční vystoupení na Jarmark. Také jsme vyrobili spoustu výrobků a za penízky, které jsme dostali, jsme si do školky koupili didaktickou hračku od firmy LOGICO.

V květnu jsme byli na výletě v ZOO v Jihlavě. Počasí nám přálo, a tak jsme měli krásný den. Na Den dětí nám sice padaly kapky deště, ale náladu nám to nepokazilo, prošli jsme pohádkovou cestou přes všechny světadíly a na konci jsme našli tajemný poklad. V naší MŠ moc rádi jezdíme na kole, a tak jsme jeli na výlet na kole. Ale nejprve jsme si pozvali paní policistku a povídaly si s ní o bezpečnosti na silnici. Nejvíce jsme se ale těšili na výlet do westernového městečka Boskovice, kde pro nás byl připravený pestrý program. My předškoláci jsme se

rozloučili se školkou společným přenocováním v MŠ. Už se moc těšíme do školy. Je nás jedenáct: Natálka Costová, Adélka Hájková, Vojtík Janků, Jára Král, Míša Kříž, Anička Kubizňáková, Anitka Píšová, Lukášek Peťovský, Milošek Sejkora, Markétka Shánělová a Hyneček Tláskal.

Činnost Spolku proti nudě (Petr Veselý)

Dobrý den,
rád bych Vám napsal pár řádků o činnosti a aktivitě spolku Proti Nudě Vraclav.

Na leden jsme měli naplánovaný již 10. Vraclavskou zimní olympiádu. Bohužel nepřízeň počasí nás nutila stále odkládat termín uskutečnění a nakonec došlo i na zrušení 10. ročníku. Tak snad příští zimu k nám bude počasí nakloněno víc.

V únoru jsme vyrazili na lyže do Starého Města po Kralickém Sněžníkem. Dle ohlasů zúčastněných byla tato akce velice vydařená a kdo tam byl, odjížděl spokojen.

V březnu byla na programu Výroční valná hromada spolku Proti nudě. Došlo ke změnám ve výboru i v členské základně spolku. Bohužel z výboru spolku i členské základny vystoupili na vlastní žádost Zdena Koblížková jako jednatel a Olda Koblížek jako předseda spolku.

Tímto bych jim chtěl ještě jednou za vše, co pro Spolek Proti nudě udělali, moc poděkovat.

Novým předsedou spolku byl zvolen Petr Veselý, místopředsedou Olda Píša, jednatelem Verča Pekařová, ekonomem Jarča Fikejzová, sportovním ref. Pajk Kovačka a kulturním ref. Paťa Bureš.

Bohužel jsme v březnu museli zrušit oblíbený Maškarní bál. Byli jsme nuceni přeložit konání Maškarního bálu z důvodu vystoupení dvojice Eva a Vašek a bohužel se nesehnala žádná hudební kapela na náhradní termín. Ale na příští rok Vás znovu zveme do víru masek !!

V dubnu byl uspořádán pro členy Spolku turnaj „O zlatou kuželku“ v kuželkárně ve Vysokém Mýtě. Tato již tradiční akce je vždy velmi zdařilá a účastní se jí většina členů Spolku.

30. dubna jsme pořádali tradiční „Pálení čarodějnic“ na místním hřišti. Bohužel letošní počasí si s námi hrálo, ale díky obětavosti členů i přátel spolku se nám nakonec podařilo v dešti zajistit dřevo a postavit důstojnou hranici, kterou se nám podařilo i zapálit. Účast obyvatel byla vzhledem k počasí překvapující, i když po skvělém ohňostroji (díky starosto) většina odešla. Avšak stalo se, že někteří se navraceli domů až se svítáním.

3. května jsme po dohodě se starostou obce uspořádali brigádu na úpravu a opravu tzv. lovecké stezky, která je součástí naučných stezek v okolí Vraclavi.

Jelikož připravujeme a pořádáme Letní dětský tábor v Břehách u Přelouče začaly nám přípravy na tuto akci.

24. června – vyrazili jsme připravit pozemek pro postavení tábora

30. června - stavění tábora

Tímto bych uzavřel půlroční činnost Spolku proti nudě. Přejeme všem hezké prázdniny a dovolenou a rádi Vás přivítáme na konci prázdnin na Vraclavské letní olympiádě na hřišti, turnaji ve volejbale nebo nohejbale a dalších sportovních nebo kulturních akcích, které budeme pořádát.

TJ SOKOL Vraclav (Jana Schejbalová)

Máme půl roku aktivního cvičení za sebou a před sebou dva měsíce krásných prázdnin. Nebude to žádné lenošení, ale určitě někteří z vás budou užívat sluníčka a vody na táboře, jiní na horách nebo u moře.

Čím vším jsme tuto krátkou dobu vyplnili:

Hlavně pravidelným cvičením žactva, dorostu, žen, mužů, rodičů s dětmi i seniorů. Máme radost z každé nové aktivity, která se na vesnici objeví. Ať už je to volejbal, floorball, tenis, kuličkyáda aj.

V únoru jsme si vyzkoušeli **spinning** ve Vysokém Mýtě a bylo to příjemná i když vyčerpávající změna. Samozřejmě, že po takové námaze bylo nezbytné doplnění tekutin v příjemné restauraci u p. Bartoše.

Březnovou neděli proběhl na sále KD **dětský maškarní karneval** - spousta krásných masek, soutěže a předtančení děvčat ze Sokola Vraclav. Musím podotknout, že celé předtančení i choreografii si vytvořila děvčata úplně sama. Bylo to hezké a těšíme se na jejich další povedené vystoupení. Nejvíce, jako vždy, zaujala malé tanečnické tombola, převážně vyrobená členkami TJ.

V neděli 28. května se sešlo na místním hřišti 55 dětí, aby **oslavily svůj svátek**. Počasí na sportování bylo ideální, neodradil nás ani vítr. Hlavně, že nepršelo! Odpoledne bylo zahájeno předtančením, pak si děti prošly 12 stanovišť s různými úkoly. Jednou ze zábavných disciplín bylo pojídání koláčů bez pomoci rukou, kde jsou zapečené penízky. Koláče a preclíky jsme obdrželi - a to nejen na Dětský den, ale i na maškarní karneval, *sponzorským darem od Smékalovi pekárny*. Na konci byly děti odměněny perníkovou medailí a občerstvením. *Dětský den sponzoruje též místní hasičský sbor příspěvkem 500,-.* Proto našim hasičům i Smékalově pekárně patří náš veliký dík.

Přestože děti přišly kvůli počasí o nejhezčí zážitek - stříkání vody z hasičského auta - náhrada přišla v jiné formě - malování na obličej podle přání dětí. Najednou po hřišti běhalo několik pejsků, koček, medvídků, víl, Spidermanů a jiných podivných bytostí. A musím říct, že to mělo úspěch.

Tímto dnem jsme ukončili předprázdninovou aktivitu a sejdem se zase v září na pravidelném cvičení. Jak a kde bude probíhat zjistíte na nástěnce u zastávky autobusu. **Kdo rád pracuje s dětmi, může se přihlásit u náčelnice Hance Maturové** a vypomáhat jako cvičitel. Tou nejkrásnější odměnou je přeci dětský úsměv !

Fotbaloví fanoušci určitě navštěvovali místní hřiště a sledovali zápasy dorostenců. **24. června** uspořádal fotbalový oddíl **soutěž ve fotbalovém utkání**.

TTC Sedlec - oddíl stolního tenisu (Josef Schejbal)

Vážení přátelé,

dovolte mi, abych Vás jménem oddílu stolního tenisu TTC Sedlec tímto způsobem informoval krátce o našem oddíle. Mládež, která je v současnosti asi nejpalčivější problém sportu vůbec, u nás pokračuje ve zdárném výkonnostním růstu a příští rok čekáme od našich nejmladších opět vylepšení svých pozic. Co se týče dospělých, kádry jednotlivých mužstev (A,B,C,D) se víceméně stabilizovaly a v nové sezoně by mužstva A,B chtěla útočit na nejvyšší pozice v regionu, ve svých skupinách.

Mužstva C,D jsou u nás v oddíle přiřazena právě mladším hráčům k získání zkušeností mezi dospělými. V minulosti naši nejlepší hráči Tábořský, Křepelka, Mikulecký, Štieber zůstávají i pro příští sezonu v oddíle Litomyšl. Jen Schejbal se vrací přímo do TTC Sedlec, víceméně ale pouze k trénování mládeže.

Jakub Pelikán

Jakub Meissner

Dušan Ochodnický

Miroslav Beneš

Od nové sezony Vás rádi uvítáme i na našich nových stránkách, které v současnosti vznikají a jelikož všechny výsledky jak regionu, tak kraje a úspěšnosti hráčů jsou už druhým rokem k nalezení přímo na stránkách www.pinec.info, chcete-li naše stránky <http://cica18.blog.cz/>.

Zde se chceme zaměřit na informace právě z turnajů mládeže a vůbec novinky v oddíle formou zpráv. V minulosti měly naše stránky vysokou návštěvnost neboť přinášely výsledky z celého regionu, což v současnosti už nedělají. No, zasvěcení už je znají a tak si jistě přečtou i co se děje v oddíle. Najdou tam loga sponzorů a jak si to které mužstvo vede v soutěži. Všechna loga sponzorů budeme pro příští rok uvádět i v pozvánkách na zápasy našeho Áčka a budou k vidění i přímo v herně.

Na závěr tedy ještě jednou za celý oddíl bych Vás chtěl pozvat na podzimní utkání v naší herně na Sedleci, poděkovat hlavně Obecnímu úřadu ve Vraclavi za podporu našeho oddílu, která nás velmi těší a která je, v době kdy se každý peníz třikrát obrací před vydáním, obdivuhodná.

Z historie vracavských zvonů (Vlastimil Volák)

Jak zvláště zvoní, vážně
z hloubi v dál
ty staré zvony v rodném městě mém.
Tak jako by sen pohádek v
nich spal, že mnohý potřás
hlavou údivem.
V zpuchřelé zvonici tu
pojednou to tmavé zlato zní....

Hlas zvonu provázel člověka od starověku, pravidelně odměřoval jeho život, zdobil sváteční chvíle i slavnostní dějinné okamžiky. Zvon zvěstovával živelní pohromy, požáry, zvonil proti mračnům a bouřím, oznamoval válečná ohrožení a loučil se se zemřelými. Vstoupil do legend a pověstí i do děl básníků.

Archeologické výzkumy ve staré Mezopotámii nás seznamují s nejstaršími kampanologickými památkami již na konci třetího tisíciletí př. n. l. Prastará je existence zvonů, v Číně, kde prvé zmínky o nich pocházejí již z více než 2000 let př.n.l. Zvony užívali také Féničané, Egypťané, Řekové a Římané. V křesťanské liturgii se mohly zvony používat teprve po vydání ediktu milánského r. 313. Významnější období výroby zvonů nastalo v 5. a 6. stol. n.l. ,kdy se v jejich odlévání proslavili mistři v Irsku a ve Skotsku. Odtud se potom jejich výroba rozšířila do celé Evropy.

V době románské měly zvony užší vysoký tvar a bývaly hladké a často bez jakéhokoliv nápisu.

Až do 13. stol. se výrobou zvonů zabývaly výhradně kláštery zvláště benediktinské /u nás např. klášter na Sázavě/. Brzy na to je však vyráběli specializovaní svěští odborníci, kteří každoročně jeli Evropou, vozili s sebou svou dílnu a zvony odlévali co možná nejbližší místa jejich určení.

Teprve rozvoj měst a pokračující výrobní specializace způsobily, že se zvonaři usazovali trvale a cechovně se organizovali. Zpočátku lili zvony jen konváři, a to spolu s dělovými hlavními /laufy/, křtitelnicemi a cínovým nádobím. Z konvářů se během dalšího období vyčlenili zvonaři, specializující se na výrobu zvonů a hodinových cimbálů.

Největší rozmach zvonařů a jejich řemesla spadá do 15. a 16. století.

Ve Vraclavi byly pravděpodobně první zvony ve zvonici románského kostela sv. Václava /dnes čp. 115/. Zde se uvádějí čtyři zvony, které se při požáru r. 1737 rozlily.

Kostel Nanebevzetí P. Marie se v zápisech poprvé uvádí roku 1349. Nevíme, kolik zde bylo zvonů. Nynější zvonice byla postavena r. 1604 a zde byly původně zavěšeny čtyři zvony, které byly požárem roku 1719 zničeny.

Potom byly na opravené zvonici instalovány tři zvony. Podle soupisu z roku 1890 byl :

<i>první zvon</i>	-	<i>výška 120 cm, průměr 128 cm s latinským nápisem a letopočtem 1719</i>
<i>druhý zvon</i>	-	<i>výška 85 cm, průměr 87cm s českým nápisem, na plášti byl reliéf sv. Jakuba bez letopočtu</i>
<i>třetí zvon</i>	-	<i>přelit r. 1865 ze starého zvonu, který „Slit jest na Vraclavi, od Jana Zeydi r. 1745“</i>
<i>čtvrtý zvon</i>	-	<i>sanktusník - výška 85cm, průměr 30 cm, letopočet 1753.</i>

V první světové válce došlo i na Vraclavi k likvidaci zvonů 19. září 1916 a sice: zvon první z r. 1719 a zvon třetí z r. 1745. Tyto zvony byly ve zvonici rozbity na kusy a házeny okenicí dolů. Větší zvon vážil 1328 kg, menší 160 kg.

Nové dva zvony byly vraclavskými občany pořízeny a slavnostně instalovány ve zvonici 28. října 1928. Neznáme však jejich velikost ani váhu. Oba tyto zvony byly za druhé světové války asi v roce 1943 rekvirovány.

Dnes je na zvonici jeden původních zvonů, podle uvedeného soupisu druhý. Zde je nápis - *wie meno buohzie a matki buohzie a swa eo Jakuba tento zwon amen ian*. Dále je ve zvonici zavěšen zvon z kostela - umíráček.

Barokní kostel sv. Mikuláše zvony neměl. Jedině ve věžičce Fláterky visí dosud zvonek, který má na spodním okraji nápis S: NICOLAUS A: 1738

Vyprávění o Slunci (Ing. Jaroslav Kubík)

Jak bychom si nadcházející léto mohli představit bez slunce? Léto bez slunce přirozeně nemá smysl. Slunce nám svítí, slunce nás hřeje, sluneční paprsky nám barví pokožku do hněda. Sluneční paprsky umožňují růst rostlin, stromů, prostřednictvím fotosyntézy umožňují jejich růst. Lány obilí by bez slunečního světla nedozrály a my bychom neměli co jíst. Slunce svým teplem udržuje vodu na zemském povrchu v kapalném stavu, zahřívá zemský povrch od něhož ohřátý vzduch proudí vzhůru, na jeho místo proudí vzduch z okolí a vzniká vítr. Bez slunce by Země byla mrtvou planetou a nebyli bychom ani my. Léto máme rádi, užíváme si prázdnin, dovolených, všechny dary slunce bereme jako samozřejmost a přemýšlíme o to, co je to Slunce a kde se jeho světlo a teplo v něm bere.

Budeme si proto dnes vyprávět o Slunci s velkým „S“ jakožto kosmickém tělese.

Co je Slunce

Slunce je nám nejbližší hvězda, okolo níž naše Země obíhá ve vzdálenosti průměrně 150

miliónů km. Je běžnou hvězdou mezi dalšími asi 250 miliardami hvězd různých velikostí a různého stáří v galaxii Mléčná dráha, o níž jsme na tomto místě hovořili loni. Slunce má tvar koule o průměru 1 392 000 km o hmotnosti $1.989 \cdot 10^{30}$ kg, tedy 330 000 krát větší než Země. „Zvážit“ Slunce není nic obtížného, (každý si to může zkusit s pomocí kalkulačky a fyzikálních tabulek) neboť známe jeho vzdálenost od Země (dnes je možné ji přesně změřit např. radarem), známe oběžnou dobu Země kolem Slunce (1 rok) a známe gravitační konstantu změřenou laboratorně. Z toho lze pak spočítat, jakým gravitačním zrychlením je Země přitahována ke Slunci, což je úměrné jeho hmotnosti. Viditelný povrch má teplotu 5 780 Kelvinů. V důsledku takto vysoké teploty je zářivý výkon celého povrchu Slunce $3,854 \cdot 10^{26}$ Wattu. Z toho na planetu Zemi dopadá pouhá jedna dvoumiliardtina, což znamená, že na 1 m² nad zemskou atmosférou dopadá záření o výkonu 1 368 W. Zemská atmosféra část záření nepropustí, proto na zemském povrchu na plochu 1 m² kolmo ke Slunci dopadá výkon zhruba 1 kW. Není proto od věci pořídit si sluneční kolektory a tento výkon využít např. k ohřevu vody a vytápění nebo k výrobě elektrické energie.

Stavba a činnost Slunce

Slunce je složeno ze 73% vodíku, z 25% hélia a cca 2% tvoří ostatní těžší prvky. Je to tedy koule ionizovaných žhavých plynů udržovaných pohromadě gravitací. Nitro Slunce není přístupné přímému pozorování, studujeme je proto nepřímou z projevů sluneční činnosti za pomoci fyzikálních modelů. Z nich vyplývá, že hustota i teplota slunečního materiálu rostou směrem ke středu, kde nabývají své největší hodnoty. Hustota látky v jádru Slunce je 150 kg na 1 litr, přičemž průměrná hustota Slunce je 1,4 kg/litr. Teplota v samém středu Slunce dosahuje 15 miliónů Kelvinů a tlak nepředstavitelných cca 200 miliard atmosfér. Společným principem uvolňování energie ve Slunci a ostatních hvězdách je slučování jader lehkých prvků na těžší jádra. Jádra, která se spojují, mají v součtu větší hmotnost než sumární hmotnost výsledného jádra a dalších vznikajících částic. Tento rozdíl v hmotnosti je podle známého Einsteinova vzorce $E = mc^2$ (vzorec v podstatě říká, že hmota a energie jsou dvě stránky jedné a téže podstaty a mohou vzájemně přecházet jedna v druhou) úměrný energii, která se při této reakci uvolní ve formě kinetické energie vzniklého jádra či dalších vzniklých částic (elektronu, pozitronu, fotonu). Tyto reakce mohou probíhat pouze při výše uvedené vysoké teplotě a vysokém tlaku. Při nižších teplotách a menším tlaku totiž odpudivé elektrické síly nedovolí jádrům atomů se k sobě přiblížit na potřebně malou vzdálenost. Proto je nadmíru obtížné sestavení termojaderného reaktoru v pozemských podmínkách, což je dosud prakticky jen ve stadiu fyzikálních pokusů. V nitru Slunce se tak každou sekundu přemění cca 564 miliónů tun vodíku na 560 miliónů tun hélia. Ten rozdíl – 4 milióny tun – představuje právě hmotu, která se přeměnila v záření a které malá část pak nás a vše na Zemi prostřednictvím slunečních paprsků zahřívá. Nemusíme se však bát, že by nám Slunce v blízké době vyhaslo. Vzhledem k jeho výše uvedené hmotnosti je tento úbytek hmoty naprosto zanedbatelný i v průběhu dalších miliónů let. To je tedy tajemství životodárného slunečního světla a tepla, bez něhož by existence a vývoj všeho živého nebyl možný. Nejen na Zemi, ale možná i na planetě u nějaké jiné hvězdy v naší či v některé jiné galaxii. To jen člověk dokázal toto tajemství zneužít a zhotovit vodíkovou bombu (která pracuje rovněž na stejném termojaderném principu) a tento život ničit.

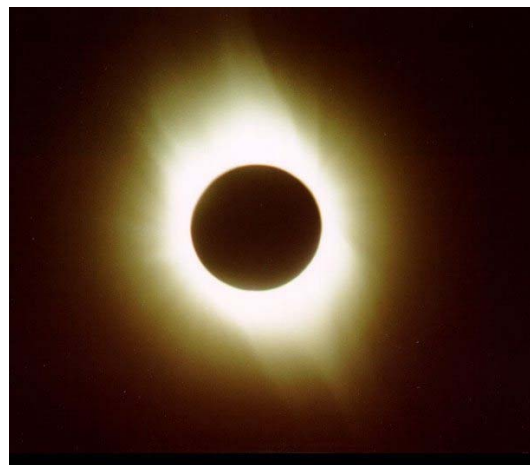
Slunce má atmosféru, kde sluneční záření opouští Slunce. Za zmínku stojí její nejspodnější vrstva, zvaná **fotosféra**, která pro nás představuje onen sluneční „povrch“. V ní můžeme v obdobích zvýšené sluneční aktivity pozorovat známé **skvrny**, což jsou chladnější místa s teplotou asi o 2000 Kelvinů nižší oproti teplotě okolí. Jsou projevem slunečního magnetického pole, které se mění a právě v oblasti skvrn brzdí proudění žhavých plynů k povrchu. Tyto skvrny mohou mít velikost několika zeměkouli a čas od času ty největší skupiny skvrn jsou viditelné i pouhým okem. V počtu skvrn na Slunci se nejvýrazněji projevuje kolísání aktivity s periodou **11 let**. Nad fotosférou leží řidší **chromosféra**. V období zvýšeného výskytu slunečních skvrn je sluneční atmosféra více rozbouřená a spolu se zářením do okolního vesmírného prostoru proudí zvýšené množství nabitých částic, které pak zemské magnetické pole nemá sílu všechny odklonit a některé se pak ve velkých výškách srážejí

s molekulami zemské atmosféry čímž vzniká krásný a často v minulosti pověrami opředený úkaz **polární záře**.

Zatmění Slunce

Zatmění Slunce nastává v okamžiku, kdy se Měsíc nachází mezi Sluncem a Zemí, tato tři tělesa jsou na jedné přímce a Měsíc se nachází v rovině dráhy Země. Dráha Měsíce je totiž vůči dráze Země skloněna, což je důvodem, že k zatmění Slunce dochází jen v některých vzácných okamžicích a ne vždy, kdy je Měsíc v novu. Při zatmění Slunce dopadá na Zemi stín Měsíce a my pak vidíme na obloze ze Slunce jen srpek, nebo velmi vzácně nám Měsíc zakryje sluneční kotouč úplně a vidíme pak místo něho černý kruh uprostřed zářící sluneční koróny. Kdo někdy viděl úplné zatmění Slunce na vlastní oči, kdy se uprostřed bílého dne mimo jiné na několik minut setmí přibližně jako v noci za měsíčního úplňku, musí potvrdit, že je to vskutku nezapomenutelný zážitek. Několik členů našeho astronomického klubu mělo tu možnost 11. srpna 1999 v Maďarsku.

Úplné zatmění Slunce. Je vidět jen zářící sluneční korónu.

Úplná zatmění Slunce na našem území se odehrála 29. října 878 (za vlády Svatopluka), 7. června 1415 (spojováno s upálením Mistra Jana Husa) a 12. května 1706. Další nastane až 7. října 2135. Pro nás bylo dostupné úplné zatmění letos 29. března v Turecku, Egyptě či Libyi, na našem území viditelné jako částečné.

Další částečné zatmění Slunce viditelné u nás nastane 1. srpna 2008.

Vznik, život a zánik Slunce

Slunce vzniklo před 4,7 miliardami let z oblaku mezihvězdné látky. Bezprostředním popudem k počátečnímu zhroucení oblaku byl zřejmě výbuch blízké supernovy (velmi hmotné hvězdy v závěrečném stadiu vývoje). Po přibližně 50 miliónech let se Slunce působením gravitace smrštilo natolik, že v jeho nitru začaly probíhat termojaderné reakce. Slunce tak nastoupilo nejdelší etapu svého života trvající asi 9 miliard let. Na počátku této etapy bylo Slunce menší než dnes (přibližně o 10 %) a také méně zářilo (zhruba o 30 %). Na konci této etapy dosáhne poloměr Slunce 1,4 násobku a jeho zářivý výkon se oproti dnešku zdvojnásobí. Další vývoj Slunce bude rychlý - po vyčerpání zásob vodíku v centru se zapálí vodík v tenké vrstvičce obalující vyhořelé héliové jádro. Vnitřek Slunce se smrští, zatímco vnější vrstvy se rozepnou - Slunce se stane **červeným obrem** o poloměru desetkrát až stokrát větším, než je dnešní. Později se v héliovém jádru zapálí reakce, při nichž se jádra hélia spojují v jádra uhlíku a kyslíku. Z řidčounkého obalu bude do prostoru prostřednictvím slunečního větru vyvrhováno velké množství látky. Nakonec se odvane celý obal a zůstane jen uhlíko-kyslíkové jádro o hmotnosti 60% současného Slunce, obalené tenkou vodíkovou atmosférou. Žhavý zbytek naší hvězdy zbavený přísunu čerstvého jaderného materiálu začne postupně chladnout - stane se degenerovaným **bílým trpaslíkem** a nakonec chladným černým trpaslíkem bez zdrojů energie. Dnes je Slunce zhruba uprostřed svého života, takže se nemusíme obávat žádných dramatických změn jeho svítivosti minimálně během další miliardy let.

Podle informací z knihy Encyklopédia astronómie, časopisu Astropis a webových stránek <http://www.ms.mff.cuni.cz>, <http://www.astro.sci.muni.cz>, <http://www.planetarium.cz> a dalších, sepsal Ing. Jaroslav Kubík.

Vydává 2x ročně Kulturní komise Vraclav nákladem 240 výtisků. Pro občany obcí Vraclav a Sedlec zdarma. Náměty, připomínky, ale i vaše příspěvky můžete předat elektronicky na skola@vraclav.cz nebo osobně v základní škole. Uzávěrky jsou vždy 30. června a 10. prosince.

